

90 let

organizovaného včelařství na Knínicku

Bačov
Benešov u Boskovic
Cetkovice
Drvňovice
Knínice
Kořenec
Pamětice na Moravě
Sudice
Světlá
Šebetov
Vanovice
Vážany

ALMANACH 2015

MODLITBA VČELAŘE

3

Dopřej mi, Pane, vždycky dobrý med
a abych ho ještě dlouhá léta jed.

Taky zdravé tělo, Pane, chtěl bych mít
a s ním vždy včelám dobře posloužit.

K tomu kdybys, Pane, dobrý rozum chtěl mi dát,
jenž by pomohl mi o včeličky pečovat.

Ať dělám chyby zřídka a napravit je umím hned,
dřív než za trest včely odeprou mně med.

Taky trpělivou duši dej mi, můj Pane,
která zvládne všechno, co se v úle stane.

Nad nezdarem nikdy nenechej mne klít,
z úspěchu pak nedovol mi hříšně pyšným být.

Dej mi humor, Pane, s kterým žihadla si vybírám
a ať radost z včelaření kolem sebe rozdávám.

„Kopecká Hana z Klatov“

organizovaného včelařství na Knínicku 1925 - 2005

„Pokud by zmizely na zemi včely,
zbývají lidem jen čtyři roky života.
Bez včel by nebylo opylení,
žádných rostlin, žádných zvířat,
žádných lidí.“
včelí vzorec - Albert Einstein

Nechť je almanach upomínkou těch včelařů,
kteří ze zájmu o včely a spolkový život o založení spolku zasloužili se.

Těch, kteří se trpělivě snažili osvojovat nová poznání o životě včel
a na svých včelínech je uváděli do praxe.

Těch, kteří své zkušenosti ochotně předávali ostatním včelařům,
svým následovníkům v tak záslužné cestě bytí.

Těch, kteří nás, současné včelaře,
ke včelám přivedli a jsou našimi rádci a učiteli.

organizovaného včelařství na Knínicku 1925 - 2015

„Kdykoliv pozoruji velkolepou práci včel v úle, zdá se mi,
že paprsek Boží moudrosti zazářil přede mnou.“
R. A. Réaumur

„Na světě jsou dvě největší záhady života, člověk a včely. Starší jsou včely.“
W. Bolsche

Nechť je almanach výzvou a motivací

Těm, kteří přírodu a včely mají ve svém srdci, žijí s nimi, chtějí pro ně něco dobré vykonat.
Těm, kteří chtějí dělat něco prospěšného pro životní prostředí v němž žijeme.
Těm, kteří v hodnotách dnešního uspěchaného globalizovaného světa, sklonění nad
otevřeným úlem pozastaví čas, konají dobré pro včelu, přírodu i společnost.
Těm, kteří ve společnosti lidí se stejnými zájmy hledají cestu člověka k člověku,
ochotni pro to obětovat kus svého já, svůj čas, část svého zisku.
Těm, kdo poneseou pochodeň života našeho spolku ke

100. výročí včelaření na Malé Hané

1925 - 2015

včelaři Základní organizace Českého svazu včelařů Knínice

Vás zvou na

Oslavu k 90. výročí založení Včelařského spolku pro Knínice a okolní obce

6. a 7. září 2015

v kulturním domě v Knínicích

Neděle

9:30 - slavnostní zahájení výroční schůze

10:30 - přednáška „Silná včelstva a Příčiny zimních úhynů“
přednáší Ing. František Texl

12:30 - přestávka na oběd

13:30 - otevření výstavy pro veřejnost

14:00 - přednáška „Včelí produkty a apiterapie“, přednáší MUDr. Hubač

Pondělí

7:45 - otevření výstavy pro školy, školky a veřejnost

16:00 - předpokládané ukončení oslav

Prezentace včelařství spojená s výstavou, zábavný program pro děti, prosklený pozorovací úl s odborným výkladem, prodej včelích produktů a kosmetiky, ochutnávka druhových medů, svíčky ze včelího vosku...

„Těšíme se na vaši návštěvu!“

PODĚKOVÁNÍ

Výbor základní organizace děkuje všem, kdo svými příspěvky, podněty a pracovním úsilím pomohli k sestavení a vydání almanachu: př. Jitce Maškové, př. Josefu Valovi, př. Petru Ošlejškovi, př. Ondřeji Hofmanovi, Andreji Hofmanové.

Dále děkujeme za pomoc při uspořádání oslav:

př. Jiřímu Bohatcovi, př. Aloisi Čížkovi, př. Zdeňku Čížkovi, př. Jiřímu Dosedlovi, př. Aleši Fojtovi, př. Radkovi Geršlovi, př. Olze Grigové, př. Josefu Přichystalovi, př. Vladislavu Kalabusovi, př. Rudolfu Krajíčkovi, př. Miroslavu Maškovi, př. Janu Sychrovi, př. Vlastimilu Širůčkovi, př. Ing. Oldřichu Veverkovi.

Poděkování sponzorům

Obecnímu úřadu Cetkovice, Knínice, Kořenec, Pamětice, Sudice, Světlá, Šebetov, Vanovice, Agropolu – agrárnímu družstvu Knínice, firmě Dřevos Cetkovice - Josefu a Jiřímu Valovým, Jiřímu Dosedlovi, Ing. Antonínu Rosenbergovi, Miroslavu Maškovi.

Zvláštní poděkování patří zhotoviteli firmě GNT s.r.o., Martinu Habancovi za nápady a grafické zpracování.

Použité fotografie

Archiv členů ZO Knínice, Jindřich Pachta, volně přístupné fotografie z internetu.

Prameny

Kroniky ZO Knínice u Boskovic

Kratochvilné povídky Jiří Zamazal

Knínický zpravodaj

Včela Moravská 1890 – 1912

Včelařství 10/2011

Internetové stránky

Almanach vydala ZO ČSV Knínice nákladem 200 výtisků, k příležitosti oslav 90. výročí založení organizovaného včelaření na Knínicku v den svých oslav 6.9. 2015.

SVATÝ AMBROŽ - PATRON VČELAŘŮ

Narodil se přibližně kolem roku 340 v Trevíru (dnešní Německo). Pocházel z křesťanské rodiny, otec byl římský prefekt v Galii. Matka se starala o 3 děti, nečekaná ovdověla a vrátila se do Říma. Ambrož začal studovat filozofii, rétoriku a literaturu.

Porozuměl lidem, po vysvěcení veškerý majetek rozdal chudým. Stará legenda vypráví, že když byl Ambrož ještě v kolébce, přiletěl roj, posadil se mu na tvář, včely mu vnášely med do úst a aniž by dítěti ublížily, v klidu poté odletěly.

Tato událost předznamenala jeho pozdější výmluvnost. Svátek sv. Ambrože je 7. prosince a to je den, kdy není dovolena žádná práce se včelami, pouze se může besedovat při popíjení medoviny. Sv. Ambrož zemřel časně ráno na Bílou sobotu 4. dubna 397 v Miláně po 23 letech biskupské služby.

ZALOŽENÍ ZO KNÍNICE

Základní organizace vznikla 12. listopadu roku 1925 pro obec Knínice a okolí.

Svolávána byla panem OKÁČEM Josefem na podnět pana PELIKÁNA Augustina, kaplana v Knínicích.

V prosinci téhož roku se svolala I. řádná valná hromada.

Byli zvoleni tito kandidáti:

Jednatel – Pelikán Augustin

Předseda – Jurník František

Pokladník – Okáč Josef

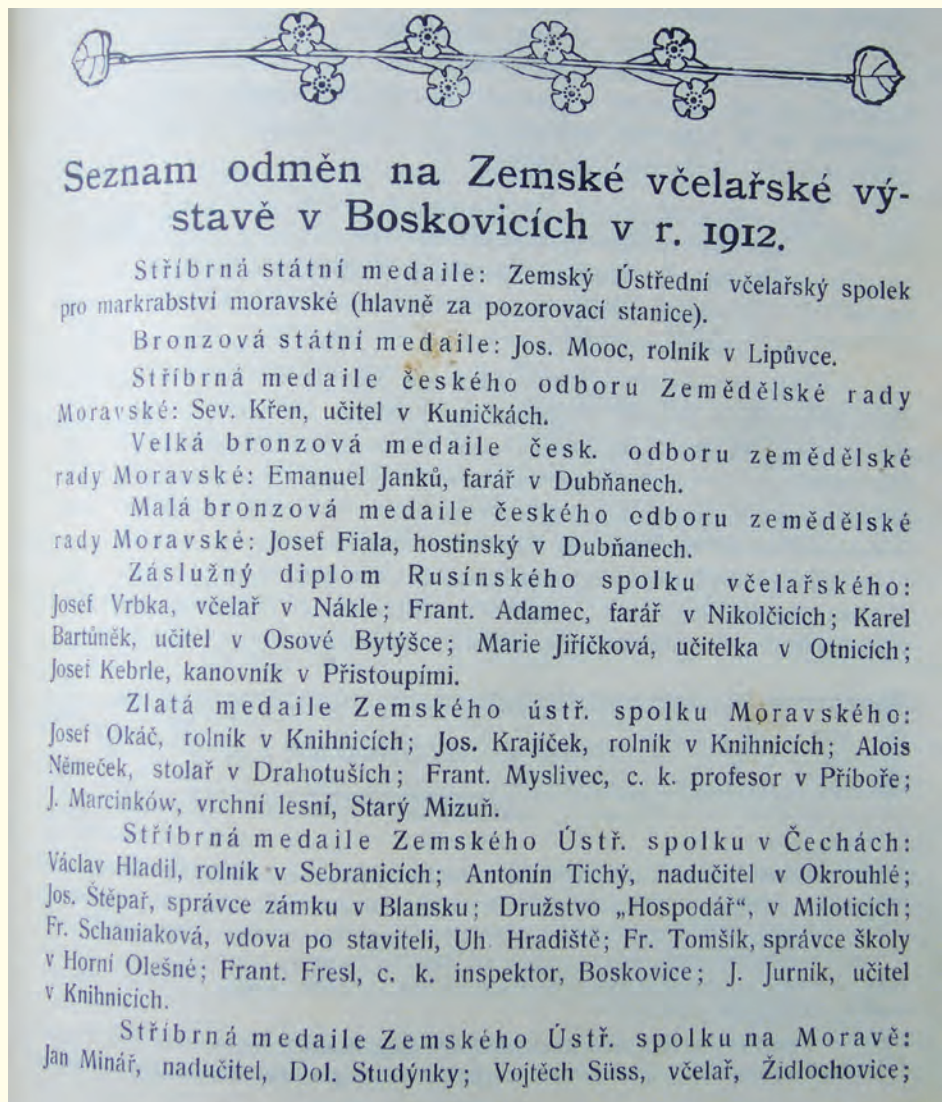
Místopředseda – Cupal Antonín

Delegát – Synek Tomáš

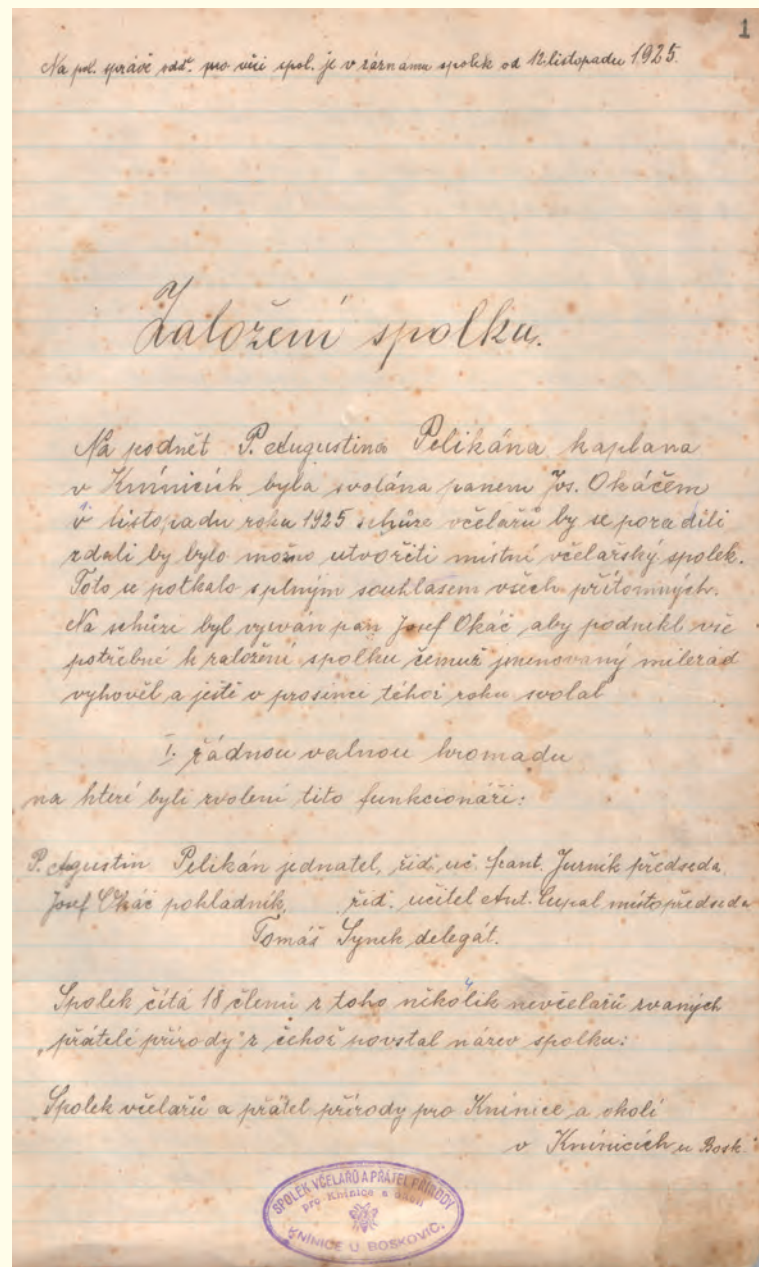
Spolek včelařů a přátel přírody čítal 12 nadšených členů, 6 přátel přírody chovajících celkem 136 včelstev.

Fotografie zlaté medaile pana Josefa Krajička z Knínic.
Pro almanach poskytl vnuk pan Rudolf Krajiček

Přiložený dobový text odkrývá vysokou úroveň spolkového života i výsledků v oboru včelařském v našem regionu už před jeho vlastním založením.

HISTORIE A SOUČASNOST ZO KNÍNICE

Ze 115 zpravodajů vydávaných základní organizací v minulosti a ze zpráv o činnosti z výročních schůzí lze vyčíst řadu aktivit spolku od roku 1925 po současnost - např.:

- 31 včelařských dnů ve všech obcích
- 27 dnů otevřených včelínů – návštěvy včelařů
- 116 autobusových zájezdů
- 10 výjezdů do ciziny
- 18 společenských plesů
- 5 výstav, konaných k výročí založení spolku
- 18 filmových představení
- 10 vagónů medu dodaného do výkupu
- 4.792 ks vysazených stromů a keřů
- 828 q usušeného sena
- 12.141 kg železného šrotu

V současné době je činnost zaměřena zejména na:

- vzdělávání členů formou přednášek odborníků v oboru včelařském, například v letech:

- 2010 - přítel Čech na téma ošetřování včelstev
- 2010 - přítel Veverka seminář na téma léčení včelstev
- 2010 - přítel Brožek na téma včelí produkty a apiterapie
- 2011 - přítel Strohal na téma pastva a ekologie
- 2012 - přítel Veverka na téma chov včelích matek
- 2013 - přítel Zígal na téma ošetřování včelstev
- 2014 - přítel Hanuška na téma tlumení nákaz
- 2015 - přítel Ptáček na téma racionalizace v chovu včel;

- uplatňování jednotného postupu v boji proti nemocem a škůdcům včelstev společným nákupem a distribucí léčebných prostředků;

- ovlivňování kvality chovaných včelstev v regionu nákupem inseminovaných matek pro naši organizaci ze šlechtěných chovů (např. od přítele Veverky, Sedláčka a dalších) a jejím rozchováním;

HISTORIE A SOUČASNOST ZO KNÍNICE

- organizování praktických kurzů chovu matek pro členy, dříve pořádaných přítelem R. Dvořákem, bývalým předsedou ZO;

- vydání almanachů k 80. a 90. výročí spolku;

- produkci medu - převládá forma prodeje „ze dvora“. V roce 2014 uvedli včelaři do statistiky 10220 kg vyprodukovaného medu, to je průměr 10,7 kg na včelstvo, vosku bylo 375 kg a včelaři odchovali 354 ks včelích matek;

Statistika 2007 - 2014

rok	celkem včelařů	celkem včelstev	vyprodukováno medu (kg)	vyprodukováno vosku (kg)	odchováno matek
2007	76	751	10268	293	102
2008	78	707	8253	239	123
2009	77	744	9960	247	183
2010	78	790	11088	200	229
2011	77	828	14088	282	366
2012	82	869	8019	204	404
2013	73	818	9791	247	351
2014	86	956	10220	373	354

Ceny medu

Již od doby Marie Terezie byla cena medu porovnávána s cenou másla. Do roku 1989 byl jednotný výkup medu. SD Jednota zajišťovala výkup pro VČELU Předboj (zpracovatelské zařízení ČSV totálně vytunelované i s akciemi členů ČSV v období privatizace) v AI konvích á 35,- Kč/kg. Bez rozdílu druhu a kvality, cena cukru byla 7,20 Kč/kg. Okolo roku 2000 se cena pohybovala kolem 100,- Kč za 1 kg, nyní v závislosti na balení, druhu atd. je to cca 150,- Kč za 1 kg. Záleží na včelaři, sezoně, zvyku. V obchodních řetězcích jsou ceny rozličné. Zde cenu ovlivňuje i původ nakoupeného medu a jeho složení /problematika falšování medů/.

Oblíbeným produktem včelařské práce je i medovina. V rámci kraje byly vyhodnoceny a oceněny medoviny od přítele Maška a přítele Dvořáka.

- pro členy i chovatele mimo svaz zajišťuje ZO administrativně i fyzicky každoročně výplatu dotací na včelstva-dotaci D1. To představuje částku cca 180,- Kč na zazimované včelstvo a je příspěvkem státu na zabezpečení opylování zemědělských hmyzosnubných plodin (zazimovaným včelstvem se rozumí včelstvo obsedající 7 plástů 39 x 24 cm). Chovatelé včel je využívají např. ke krytí části nákladů spojených s léčením včelstev (zejména varoázy), zimnímu krmení - nákupu cukru (jeho cena se pohybuje mezi 15 - 20,- Kč/kg), dále pro předplatné časopisu Včelařství a samozřejmě dle svých potřeb a uvážení k vybavení pomůckami aj.

- k zajištění dobrého zdravotního stavu včel je uplatňován společný postup. Pozitivní je, že v uplynulém období se v regionu nevyskytl mor včelího plodu. Při jeho výskytu na Svitavsku a Prostějovsku /Protivanovsko/ jsme spadli do ochranného pásma MVP/ v letech 2006 - 2009;

- varoáza - včelaříme s ní už od 80-tých let minulého století. Postup léčení spočívá v zajištění odběru zimní měli včelstev. Dle výsledků se rozhodne o jarním, letním a podzimním léčení včelstev. Varoáza v kombinaci s virovými onemocněními přináší totální kolapsy včelstev už v podzimních a zimních měsících, včelstva nepřežijí zimu;

Zakladatel ZO Knínice

OKÁČ Josef se narodil roku 1875. Byl zakladatelem organizace, dlouhodobý předseda organizace, postavil 3 včelíny s 50-60 včelstvy. Pilný člověk, v roce 1912 uskutečnil vlastní expozici medu, pylu, medoviny a jako první získal zlatou medaili.

Vážené osobnosti

JURNÍK František byl prvním předsedou spolku včelařů a přátel přírody pro Knínice a okolí. Narodil se v Čechách pod Kosířem. V knínicích působil 34 let jako řídící učitel, byl 2 období starostou obce, místním knihovníkem, předsedou melioračního družstva, až do svých 83 roků včelařil. Na krajské výstavě v Boskovicích obdržel zlatou medaili za vynikající exponáty. Zemřel v roce 1951.

Dlouholetý místopředseda z Kořence pan GERŠL Josef. Narodil se v roce 1891, zemědělec, obětavý včelař, otec 11 dětí, zemřel v roce 1980 ve věku 89 roků. V jejich rodině se včelaří dodnes.

Dlouholetý vedoucí VVÚ v Prostějově Ing. ŠAVIN Jiří. Narodil se v roce 1897, byl autorem úlu „Moravský universal“. Ověřoval chovné metody přidáváním včelích matek, zemřel ve věku 80 let v roce 1977.

Dlouholetý člen spolku pan KRAJÍČEK Josef z Knínic. Obdržel na včelařské expozici na Krajské výstavě v Boskovicích v roce 1912 zlatou medaili. Včelaření je rodinnou tradicí už přes 160 let, jeho vnuk Krajíček Rudolf byl letitým pokladníkem v organizaci.

KOSTÍK Ladislav, Knínice 214 - narodil se 29.února 1922 v rodině osmi sourozenců. Vyučen stolařem, čemuž se věnoval celý život. Od roku 1962 do roku 1987 (25 let) zastával funkci předsedy včelařské organizace za plné spokojenosti členstva. V této době rozvíjí organizace na dnešní dobu neuvěřitelnou škálu kulturních, společenských i svazových aktivit. Zemřel v roce 2012.

ZO ČSV KNÍNICE

Základní organizace ČSV Knínice zajišťuje činnost spolku ve 12 obcích regionu Malá Haná. Kontakt mezi členy organizace jednotlivých obcí a výboru ZO zajišťují důvěrníci. Spolková činnost a včelaření jako veřejně prospěšná činnost je kladně vnímána a hodnocena vedením těchto obcí, starosty i zastupitelstvy. Poděkování obcím patří za finanční příspěvky směřované zejména na udržení zdravotního stavu včelstev chovaných v regionu a za hodnocení prospěšnosti této práce pro člověka, přírodu i životní prostředí.

obec	důvěrník	v obci včelstev	počet včelařů	starosta
Bačov	Aleš Fojt	3	1	Bc. Hana Nedomová
Benešov	Ondřej Hofman	69	11	Antonín Rus
Cetkovice	Jan Sychra	64	6	Bc. Petr Horák
Drvalovice	Jiří Bohatec	31	8	Josef Pavlík
Knínice východ	Jiří Dosedla	115	10	Ing. Zdeněk Kříž
Knínice západ	Rudolf Krajíček	50	8	Ing. Zdeněk Kříž
Kořenec	Radek Geršl	24	2	Miroslav Zemánek
Pamětice	Vlastimil Širůček	29	5	Jaroslav Staněk
Sudice	Josef Přichystal	47	4	Ing. Olga Dočkalová
Světlá	Olga Grigová	47	6	Ing. Jiří Cikánek
Šebetov	Zdeněk Čížek	129	13	Zdeněk Čížek
Vanovice	Vladislav Kalabus	141	12	Josef Pavlík
Vážany	Alois Čížek	206	6	Ing. Libor Dvořák
celkem		955	92	

Dlouhodobá spolupráce a podpora přichází od podniku Agrospol Knínice, který hospodaří v podstatě na ploše shodné s mapou naší ZO - to znamená, že pole, ostatní půda a sady ve Vanovicích jsou současně obhospodařovány našimi včelstvy.

VÝZNAMNÉ OSOBNOSTI V HISTORII SPOLKU

FILIP Josef - dlouholetý funkcionář ZO, včelař tělem i duší. Neuvěřitelných 55 roků (1950 - 2005) ve funkci jednatele organizace. Zůstala nám jím vedená agenda organizace, která je kronikou vykonaného díla. Jeho obětavé práci pro spolek byl věnován almanach k 80-tému výročí knínické organizace. Úcta k jeho vykonané práci zůstává, provázena vzpomínkou a poděkováním.

SMÉKAL Václav, jednatel OV Blansko a člen základní organizace ZO Knínice. Byl včelařem od útlého věku. Ve větším měřítku začal včelařit v roce 1968 společně s Ing. Zachovalem J. a Ing. Škrlou M. z Jabloňan. Později pracoval 15 let ve včelařské stanici Jabloňany. Narodil se v roce 1938, zemřel v roce 2009. Jeho dcera pokračuje ve včelařské tradici.

DVOŘÁK Rostislav - včely byly jeho svět už od mládí. Od roku 1960 byl členem ZO Knínice. Svě zkušenosti získával studiem i prací se včelami. Usiloval o prosazování pokroku ve svém chovu a uplatňoval moderní postupy. Získané zkušenosti předával dál. Organizoval několik včelařských dnů na svém včelíně, pořádal kurzy chovu matek. Byl předsedou naší organizace od roku 1987 a členem výboru okresní organizace. Naše řady opustil a od včelařství odešel v roce 2013.

ZO ČSV KNÍNICE

Účastníci výroční členské schůze konané dne 22.2. 2015 zvolili do vedení základní organizace:

Jednatel: Ošlejšek Petr, Knínice u Boskovic, jednatelem od roku 2005

Předseda: Vala Josef, Cetkovice, předseda od roku 2014

Místopředseda: Hofman Ondřej, Benešov, nový člen výboru

Zdravotník: Mašek Miroslav, včelař ve Vážanech

Pokladník: Mašková Jitka, s manželem obhospodařují farmu se 155 včelstvy

Revizní komise: Grigová Olga, Světlá, ve výboru od roku 2008

Seznam členů ZO ČSV KNÍNICE v roce 2015

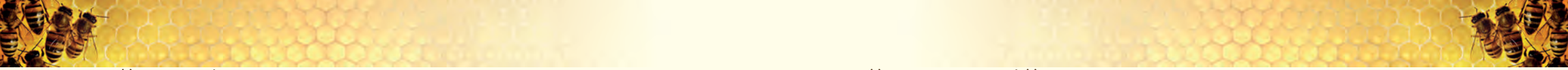
Příjmení	Jméno	Stanoviště	P.V.	Příjmení	Jméno	Stanoviště	P.V.
Bahnovský	Adolf	Vanovice	13	Čejka	Vladimír	Vanovice	7
Beran	Aleš	Knínice	2	Čížek	Alois	Vážany	18
Bohatcová	Marie	Drvalovice	3	Čížek	Zdeněk	Šebetov	10
Bohatec	Jiří	Drvalovice	6	David	Miroslav	Knínice	5
Bohatec	Josef	Vanovice	12	Dobeš	Luboš	Šebetov	10
Boleloucký	Petr	Bohunice	7	Dobešová	Pavína	Šebetov	23
Boleloucký	Petr	Sudice	22	Dobešová	Pavína	Světlá	10
Cápal	Jaroslav	Sudice	3	Dobešová	Pavína	Světlá	18

ZO ČSV KNÍNICE

Dokoupil	Jan	Sudice	5	Jansa	Pavel	Vanovice	2
Dosedla	Jiří	Knínice	30	Jedlička	Jaroslav	Cetkovice	3
Dosedla	Martin	Šebetov	3	Jedlička	Vladimír	Pamětice	3
Fiala	Ladislav	Šebetov	6	Jíra	Roman	Benešov	3
Filip	Pavel	Vev. Bitýška	6	Kaderka	František	Světlá	28
Fojt	Aleš	Bačov	3	Kalabus	Vladislav	Vanovice	30
Foltýn	Ctibor	Vážany	27	Kalabusová	Alena	Vanovice	10
Frydl	Dušan	Šebetov	3	Kohoutková	Ludmila	Pamětice	6
Geršl	Antonín	Benešov	11	Kolář	Jindřich	Benešov	4
Geršl	Radek	Kořenec	17	Konečná	Věra	Knínice	2
Grigová	Olga	Světlá	8	Konečný	František	Benešov	8
Hartl	Jan	Benešov	4	Konečný	Pavel	Knínice	3
Haupt	Michal	Vážany	3	Kostík	Vladimír	Knínice	10
Havlíček	Petr	Vanovice	4	Krajíček	Rudolf	Knínice	22
Hofman	Ondřej	Benešov	9	Kučírek	Jaroslav	Drvalovice	3
Hrdý	Jiří	Knínice	5	Laštůvka	Karel	Benešov	3
Hrouz	Jiří	Knínice chata	3	Mahel	Josef	Drvalovice	3
Hroz	František	Kořenec	7	Marek	Ladislav	Drvalovice	12
Chladil	Zdeněk	Borotín	6	Mašek	Miroslav	Vážany	143
Chladil	Zdeněk	Vanovice	21	Mašková	Jitka	Vážany	12
Chladil	Zdeněk	Knínice	3	Minx	Augustin	Benešov	4
Janková	Lenka	Světlá	3	Moslerová	Michaela	Drvalovice	2

Oslava Vážany 2005

ZO ČSV KNÍNICE

Nečas	Vladimír	Šebetov	6	Smékal	Josef	Světlá	2
Novák	Miroslav	Drvalovice	2	Soukup	Josef	Cetkovice	6
Ošlejšek	Petr	Knínice	16	Studenka	Josef	Vážany	3
Parolek	Pavel	Vanovice	4	Sychra	Jan	Cetkovice	10
Pavlík	Josef	Vanovice	4	Ševčík	Josef	Knínice	11
Pecha	Pavel	Knínice	3	Ševčík	Václav	Paměťice	7
Pokorný	Jiří	Světlá	1	Širůček	Vlastimil	Paměťice	9
Pospíšil	Jiří	Cetkovice	18	Štolfová	Jarmila	Knínice	30
Procházka	František	Knínice	6	Vahala	Zdeněk	Vanovice	22
Procházka	Josef	Knínice	4	Vala	Josef	Cetkovice	24
Přichystal	Josef	Sudice	10	Vašek	Ivo	Karlov	20
Příkryl	Miroslav	Knínice	6	Vašíček	Ladislav	Cetkovice	3
Rejda	Jaroslav	Paměťice	4	Vlková	Dagmar	Vanovice	12
Rosenberg	Jaromír	Šebetov	10	Vondál	Pavel	Světlá	5
Rosenberg	Jaromír	Osaka	10	Zatloukal	Pavel	Benešov	9
Rosenberg	Antonín	Šebetov	10	Závodník	Viktor	Benešov	6
Rosenberg	Antonín	Osaka	10	Zemánek	Marek	Benešov	8
Řezníček	Milan	Sudice	12	Ženata	František	Knínice	4

Sezóna 2015 - včelnice přítele J. Valy Cetkovice

VČELA A JEJÍ ŽIVOT

	Matka	Dělnice	Trubec	
vajíčko				1
				2
				3
stočená larva				4
				5
				6
				7
				8
vzpřímená larva předkukla				9
				10
				11
kukla				12
				13
				14
6. svlékání líhnutí				15
				16
				17
imago = dospělec				18
				19
				20
				21
				22
				23
				24

Životní cyklus dělnice ve dnech po vylíhnutí

1. - 2. čištění buněk a zahřívání plodu

3. - 5. krmení starších larev

6. - 11. krmení nejmladších larev (hltnové žlázy v hlavě jsou velmi aktivní)

12. - 17. výroba vosku, stavba plástů a přenášení zásob (voskové žlázy v zadečku jsou plně rozvinuté)

18. - 21. stráž na česně (jedové žlázy naplnily jedový váček)

22. - 35. návštěva květů s opylováním a sběr pylu, nektaru, propolisu, vody

35. - 45. konec života

O MEDU, VČELÁCH A VČELÍCH PRODUKTECH

Povídání o medu

Mohli bychom začít tím, že včela létavka (včela, která vylétává z úlu) přiletí na místa zdroje nektaru nebo medovice, který saje sosáčkem nebo vylizuje jazyčkem. Naplněný medový váček (50-60 mm) vyprázdní po návratu do úlu 3-4 mladuškám, které sladinu začnou zpracovávat na med. Mladušky pak vodnatý nektar zahušťují, štěpí složitější cukry na jednodušší, odpařují přebytečnou vodu a ukládají do buněk. Má-li med obsah vody kolem 20% a méně, začínou včely buňky opatřovat víčkem. Vznikne tak uzavřená nádoba, která vydrží přes zimní měsíce jako zásobník potravy.

Včela se za nektarem denně vypraví 7-16 krát podle vzdálenosti snůšky. Rychlost letu se pohybuje kolem 20-25 km/hod. Aby se vyprodukoval 1 kg medu, urazí v přepočtu jedna včela vzdálenost Země-Měsíc, tj. téměř 400 tisíc kilometrů nebo by musela navštívit 100 až 300 tisíc květů.

Protože v jednotlivých měsících je k dispozici jiné seskupení květů, pro názornost si povíme o jednotlivých druzích medu.

Světlé medy

Jsou zpravidla jarní květové, směsné nebo jednodruhové, převážně rostlinného původu. V našich podmínkách se jedná nejčastěji o řepkové medy a směsi z květů ovocných stromů a keřů a časně na jaře kvetoucích rostlin. Jsou snadno bezesbytku stavitelné díky vyššímu obsahu glukózy (hroznového cukru) a fruktózy (ovocného cukru) a tím jsou vhodné pro

O MEDU, VČELÁCH A VČELÍCH PRODUKTECH

děti, sportovce, rekonvalescenty. Obsahují pylová zrna s povzbuzujícími účinky (rostlinné hormony, éterické oleje, aromatické látky).

Částečnou nevýhodou z hlediska spotřebitele je rychlejší krystalizace medu (některé do dvou dnů), jakožto přirozená vlastnost glukózy. Nedochozí ke zhoršení vlastností medu, pouze se hůře (zvláště řepkový) pastují. Jde o mechanické rozbití těchto krystalů pomocí míchadel. V domácnosti si takto zkrystalizovaný med můžete sami napastovat pomocí dřevěné vařečky: med opatrně zahřejeme na 40 stupňů Celsia ve vodní lázni do změknutí (v žádném případě v mikrovlnné troubě či na vyšší teplotu – došlo by ke znehodnocení medu!), poté 3-5krát denně po dobu 3-10 dní promícháme vařečkou. Medy zůstávají vláčné, krémové, zpravidla zesvětlají, (řepkový med pastovaný je téměř bílý), aniž by pozbyly své vůně a charakteristické chutě.

Tmavé medovicové medy

Jsou daleko více žádané pro jejich lahodnou chuť. Obsahují více barviva obsažená v mízách stromů, mají větší množství minerálních a stopových prvků. Při krystalizaci se vytvářejí hrubší krystaly, které sesedávají na dno nádoby a nad nimi je řidší tekutá vrstva. Mají vyšší obsah složitějších cukrů a jsou bezesbytku stravitelné.

Smíšené medy

Smíšené medy jsou kombinací světlých a tmavých medů, případně více druhů medů a z více oblastí. Jsou zpravidla světlejší, s nezaměnitelnou barvou v odstínech jantaru.

O MEDU, VČELÁCH A VČELÍCH PRODUKTECH

Plástečkový med

Je med dodaný spotřebiteli v zakonzervovaném stavu včetně panenské, tj. zcela nové, nezakladené plástve. Jde o nedoceněný doplněk stravy se zvýšeným obsahem propolisu, pylu a vosku, s blahodárným účinkem na ústní dutinu a dásně. Kousky plástve se rozřežou (pokud není provedeno jinak) a v baleném stavu se dodávají zákazníkovi. Žvýkáním se masírují dásně. Energie a nerostné látky, včetně pylu obsažené v medu se vstřebávají do krve, propolis dezinfikuje ústní dutinu. Je účinnější nežli draze propagované žvýkačky, neboť účinky propolisu působí delší dobu. Podobné je to i se žvýkáním medových víček při medobraní.

Samostatnou kapitolou jsou medy připravené pro medicínské účely, jako doplněk zdravé výživy. Jsou doplněny o výtažky léčivých domácích nebo orientálních rostlin (žen-šen, schizandra apod.), případně o včelí produkty (pyl, mateří kašička). Takovýto med je aplikovatelný na konkrétní neduhy - snížení nebo zvýšení krevního tlaku, posílení imunity, zlepšení trávení a podobně.

Skladování medu

Med je vhodné skladovat v uzavřené skleněné či keramické, dobře vodou vymyté nádobě, v suché místnosti při teplotě kolem 15 °C. Negativně na něj působí přímé sluneční záření a vyšší teplota. Je hydrokopický – přijímá vzdušnou vlhkost a pachu, a tím může dojít k jeho chuťovému znehodnocení. Ztuhlý med, který se obtížně nabírá, zvládní pozvolným zahřátím ve vodní nebo horkovzdušné lázni na teplotu do 40 °C. Nepoužíváme mikrov-

O MEDU, VČELÁCH A VČELÍCH PRODUKTECH

nou troubu. Jedině tak zachováme většinu látek obsažených v medu a med si tak zachová svoji nezaměnitelnou chuť.

Medy obecně jsou velice významnou, energeticky hodnotnou a rychle

vstřebatelnou potravinou. Jde o kvalitní, nedoceněný, čistě přírodní produkt bez konzervačních prostředků. Odpovídá zdravé výživě, zvyšuje odolnost organismu. Hojně se využívá v lidovém léčitelství.

Med by neměli užívat lidé nemocní diabetem! Hlavním zdrojem

energie jsou fruktóza a glukóza. Tyto se velice snadno štěpí v organismu, takže nezatěžují trávicí trakt a bez dalšího zpracování přechází přímo do krve. Med posiluje srdce a nervy, obohacuje organismus o minerály a stopové prvky. Z toho důvodu by med měly užívat školní děti, v kombinaci s mléčnými výrobky. Nebylo prokázáno, že by měl negativní vliv na kazivost zubů, neboť med obsahuje určité množství látek a propolis působící proti tvorbě mikroorganismů. Med pomáhá na zažívací potíže starších lidí.

Povídání o pylu

Pyl je základní genetickou informací rostlinné říše rozmnožující se semeny. Jejich květy jsou tomu svou konstrukcí připraveny. K tomu potřebují pomocníky, a to vítr a hmyz. Nejdůležitějším opylovačem zůstává včela, která dokáže opylit až 90% všech kvetoucích rostlin.

Pyl je důležitou součástí potravy larev. Obsahuje dusíkaté sloučeniny, velké množství bílkovin, asi 12% železa, kalcia a fosforu. Obsahuje draslík, sodík, hořčík, měď, sacharidy, mastné kyseliny, fermenty, minerály a vita-

O MEDU, VČELÁCH A VČELÍCH PRODUKTECH

míny. Obsahové látky pylu jsou významné i pro člověka, přestože samotný pyl je těžko stravitelný.

Fermentovaný pyl je pro člověka hodnotnější a daleko lépe stravitelný. Je to ten samý pyl, co používají ze svých zásob samotné včelíčky. Připravíme si 25 mg převařené chladné vody, řádně promícháme se

100 g čištěného pylu a třemi lžícemi medu, napěchujeme do skleniček a necháme 3 dny v teple. Poté uzavřeme a uchováme v lednici. Užívá se 1-3 lžičky denně. Neužívat při onemocnění ledvin, nádorových onemocnění a v prvních 3 měsících těhotenství.

Vzhledem k tomu, že každý med obsahu-

je určité množství pylu, je vhodnou prevencí pro alergiky na pyl. Důležité je, aby med pocházel z oblasti postiženého. U chronických chorob může pylová kúra přispět k uzdravení. Pyl povzbuzuje chuť k jídlu, zhodnocuje potravu, harmonizuje činnost střev, posiluje zrak a pomáhá při onemocnění prostatou.

Povídání o mateří kašičce

Mateří kašička je čistý včelí produkt, který včely vytvářejí ve svých hltanových žlázách a používají ho pouze pro krmení larviček tři dny po jejich vyhlínutí z vajíčka a také pro krmení larvy budoucí včelí královny. Má výrazné hormonální účinky. Na vzduchu rychle ztrácí své účinky a je nestabilní. Dobře se uchová v medu (max. do 3%). Používá se krátkodobě všude tam, kde je poškozen centrální nervový systém, při epileptických záchvatech, k jarním očistným kúram, celkové regeneraci organismu. Nedoporučuje se podávat nemocným s nádorovým onemocněním – mateří kašička výrazně ovlivňu-

O MEDU, VČELÁCH A VČELÍCH PRODUKTECH

je růst buněk. Nezastupitelné místo má v kosmetice. V krémech a masťkách především zvláčňuje pokožku, obnovuje růst tkání, vyhlazuje, vyživuje a částečně omlazuje její vzhled.

Povídání o propolysu

Propolis je látka pryskyřičné povahy, kterou rostlina vylučuje a pohléká jí své zranitelné části – mladé výhonky, pupeny květů a listů. Chrání se tak před vysušením, větrem, vodou, mechanickým poškozením, ale i před škůdci.

Obsahovou látku propolisu shromažďují včely z květních pupenů olší, bříz, jírovce maďalu, topolů, jedlí, borovic, třešní a jiných stromů. Lepkavou an-

tibiotickou pryskyřici včely umísí s voskem a olejovým pylovým balzámem, který vzniká při trávení pylových zrn. Propolis je složen z asi 55% pryskyřic a balzámů, 30% vosku, 10% silic a 5% pylu. Ročně včely produkují kolem 100g propolisu, z toho polovinu musíme včelám v úle zanechat pro vlastní potřebu. Látky v ní obsažené tvoří směsici antibakteriálních látek a včelám slouží jako ochranný val proti infekcím zvenčí. Je vynikajícím desinfekčním prostředkem. Jeho využití je široké. V surovém stavu při léčení kuřích ok, otlaků nebo prasklin na patách, při bolení zubů. Pro léčbu akné, k dezinfekci dutiny ústní, pro léčbu paradontózy, drobných zánětů, kožních vyrážek, oděrek, pro léčbu chorob horních cest dýchacích, zánětů kloubů a svalů a popálenin je lepší používat propolisovou tinkturu nebo propolisovou masť. Propolis je rozpustný v lihu. Ve slabém roztoku ho lze používat v malých dávkách vnitřně při bolení v krku a nechutenství. Surový propolis příjemně voní.

Protože je propolis směsí látek, je nutno upozornit na možnou aler-

O MEDU, VČELÁCH A VČELÍCH PRODUKTECH

gickou reakci. Jednoduchým testem – potřením pokožky ředěným propolisovým roztokem – zjistíme, zda můžeme propolis používat. Jestliže Vám pokožka ani po druhé aplikaci během 24 hodin nezarudne, je vám tento medikament plně k dispozici.

Povídání o vosku

Vosk vzniká při přeměně nektaru na med a je vypocován mladuškami ze žláz na zadečku šupinkami, kterými postaví v úlu stavební šestiboké buňky – budoucí plásty. Obsahuje asi 80% esterů a kyselin. Taví se při teplotě 63°C. Včely ho za rok vyprodukují asi 200 g. Uvádí se, že na 1kg vosku je zapotřebí 6 kg medu.

Včelí vosk se používá ke kosmetickým účelům, konzervaci dřevěného nábytku, hraček, a k výrobě štěpařského vosku. Podstatná část vyprodukovaného vosku se vrací včelám ve formě nových mezistěn.

Včelí vosk je nestravitelný, nicméně jeden způsob léčebného využití je při medobraní a to žvýkání medových víček, případně plných plástů, které jsou z čistého panenského vosku. Obsahují cenné přírodní látky s dezinfekčním účinkem, které podporují přirozenou obranyschopnost organismu.

Povídání o včelím jedu

Včelí jed nebo také apisin je vedle hadího jedu po staletí často používaným léčivem. Včelí jed dokáže mírnit nebo dokonce zcela odstranit revmatické onemocnění kloubů, podvrknutí kotníku, „tenisový loket“. Může vyléčit nebo zmírnit revmatické potíže, polyartritidu, neurčitou neuralgii, bronchiální astma, migrénu, vysoký krevní tlak a zánětlivá onemocnění. Včelím

O MEDU, VČELÁCH A VČELÍCH PRODUKTECH

jedem lze snížit i příliš vysokou hladinu cholesterolu. Včelí jed slouží včele k obraně před vetřelcem, který ji chce připravit o pracně získané zásoby medu. U lidského organismu má zvláště silné účinky a to zejména na krevní destičky a nervový systém a látkovou výměnu. Zdravý dospělý člověk trpící alergií na včelí jed, se nemusí obávat.

Bylo dokázáno, že bez podstatné újmy na zdraví snese až dvě stovky žihadel. Přesto, není-li v dobré kondici, může mu způsobit přechodné problémy.

Zásady první pomoci u zdravého člověka. Pokud se nejedná o alergika, a žihadlo

není v ústech nebo rohovce oka, stačí co nejdříve šetrně seškrábnout nehtem žihadlo tak, abychom nezmačkli jedový váček na koci žihadla a nevyprázdnili jeho obsah do rány.

Místo vpichu neutralizujeme potřením cibulí, čpavkem, medem, na ránu přiložíme studený obklad. Většinou dojde ke svědění kůže a otoku.

Pokud se tato reakce odehrává jen v okolí vpichu, nejde o alergickou reakci, přestože otok (v obličejové části, na předloktí) může být značný.

Zásady první pomoci u alergické reakce na včelí bodnutí:

- rychlé seškrábnutí žihadla;
- postiženého odvedeme do klidné místnosti a uložíme ho;
- místo vpichu chladíme studeným obkladem. Jde-li o končetinu, lehce podvážeme nad ranou, max. 5 minut;

PODĚKOVÁNÍ OBCÍM

Výbor ZO děkuje za podporu obcím, které pomáhají:

BAČOV

Bačov má své jméno od slova „bača“ tedy pastýř, který zde měl svůj dvorec a pásal ovce pánům z Boskovic. Nachází se na břehu potoka Semíče, 4 km od Boskovic. V současnosti hospodaří v obci 1 včelař.

BENEŠOV U BOSKOVIC

První doložený zápis o obci pochází z roku 1362. Benešov vznikl jako tvrz nebo zemanství s hospodářským dvorem a s okolními hlubokými a nepřístupnými lesy. V současnosti hospodaří v obci 10 včelařů.

CETKOVICE

Cetkovice se nacházejí v podhůří Dražanské vrchoviny v nadmořské výšce 420 m, na katastru o rozloze 853 ha. O původní staré slovanské osadě je záznam z roku 1078. V současnosti hospodaří v obci 5 včelařů.

DRVÁLOVICE

Drválovice se rozkládají na 484 hektarech, na svahu Boskovické brázdy, 7 km severně od Boskovic. Nejstarší zmínka o obci pochází z počátku 14. století. V současnosti hospodaří v obci 8 včelařů.

KNÍNICE

Knínice se nacházejí v údolí úrodné Malé Hané, v nadmořské výšce 291 m.n.m. a jejich název se v historii několikrát změnil. Současný název pochází z roku 1925. V současnosti hospodaří v obci 18 včelařů.

O MEDU, VČELÁCH A VČELÍCH PRODUKTECH

„Musím se zmínit ještě o jednom včelím produktu, který není jmenován v žádné literatuře, není o něm vydáno žádné učené pojednání. Tento produkt je určen výhradně pro chovatele včel a je jim odměnou za jejich snahu. Tímto produktem je krásný pocit uspokojení ze smysluplné tvůrčí činnosti, kterou chov včel bezesporu je, pocit sounáležitosti s přírodou, láska ke včelám. A já si přeji aby tímto produktem byli hojně obdarováni všichni, kteří mají rádi včely.“

MUDr. Jana Hajdušková

Medové recepty a pochoutky

Medové švestky v koňaku

1 kg švestek nebo jiných peckovin

300 g tekutého medu

1 láhev koňaku

Omyté ovoce vložíme do skleněné nádoby, med smícháme s koňakem a nalijeme na švestky. Sklenici dobře uzavřeme a necháme 4 týdny odpočívat v chladu.

Perníková kolečka z roku 1936

55 dkg žitné mouky

15 dkg práškového cukru

30 dkg tekutého medu

1 prášek do pečiva

1/2 sáčku perníkového koření

3 dkg sekané citronové kůry

2 vejce

Uděláme těsto, do kterého zaděláme 2 vejce. Vykrájíme kolečka, do středu dáme lískový oříšek. Pečeme ve vyhřáté troubě. Těsto před zpracováním (tvorba koleček) necháme týden uležet.

PODĚKOVÁNÍ OBCÍM

Výbor ZO děkuje za podporu obcím, které pomáhají:

KOŘENEC

Obec Kořenec se nachází v přírodním parku „ŘEHOŘKOVO KOŘENECKO“ na Dražanské vrchovině, severozápadně od města Boskovic, v nadmořské výšce 620 m.n.m. V současnosti hospodaří v obci 2 včelaři.

PAMĚTICE NA MORAVĚ

Paměťice leží v severní části okresu Blansko, v předhůří Českomoravské vrchoviny. Výměra obce činí 350 ha a z toho je 232 ha zemědělské půdy. V současnosti hospodaří v obci 4 včelaři.

ŠEBETOV

Obec Šebetov se nachází na jihozápadním úpatí lesnatého vrchu Rychvald (v nadmořské výšce 607 m.n.m.) a má rozlohu 343 ha a 950 obyvatel. V současnosti hospodaří v obci 8 včelařů.

SUDICE

Sudice leží 5 km severně od Boskovic, v severní části Jihomoravského kraje. Poprvé se objevuje jméno obce v úředních listinách již v roce 1145. V současnosti hospodaří v obci 4 včelaři.

SVĚTLÁ

Světlá je malá zemědělská obec, rozkládající se v přibližné nadmořské výšce 437 m.n.m. a dle archeologických nálezů lze soudit, že má počátek v již předhistorickém období. V současnosti hospodaří v obci 8 včelařů.

PODĚKOVÁNÍ OBCÍM

Výbor ZO děkuje za podporu obcím, které pomáhají:

VANOVICE

Vanovice, dříve Ivanovice nebo Ejvanovice, leží 7 km severně od Boskovic, na východním svahu, který přechází do úrodné Malé Hané. V současnosti hospodaří v obci 12 včelařů.

VÁŽANY

Obec Vážany leží v malebném údolí, v nadmořské výšce 369 m.n.m., při úpatí kopce Baba. Nachází se na rozcestí trasy Boskovice - Jevíčko. V současnosti hospodaří v obci 6 včelařů.

Včelařská krajina Malé Hané

Váš tradiční dodavatel

DŘEVOS

- výroba dřevostaveb
- výroba kuchyní a nábytku
- výroba oken a dveří
- výroba chovatelských potřeb

www.drevos.com

ZO ČSV Knínice

Mdesign počítačová grafika
Hreklamní produkce

mhdesign@post.cz